

KAREL ČAPEK VÝLET DO ŠPANĚL VIAJE A ESPAÑA

PRO VÝUKU UPRAVIL CARLOS FERRER PEÑARANDA

Text namluvený
rodilými mluvčími

**DVOJAZYČNÁ
KNIHA
PRO
POKROČILÉ**

edika.

Výlet do Španěl

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

Karel Čapek
Výlet do Španěl – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Obsah

Introducción 4

capítulo primero

CASTILLA LA VIEJA 8

PUERTA DEL SOL 14

capítulo segundo

TOLEDO 30

POSADA DE LA SANGRE 38

capítulo tercero

ANDALUCÍA 50

CALLES SEVILLANAS 54

REJAS Y PATIOS 58

capítulo cuarto

MANTILLAS 74

TRIANA 78

capítulo quinto

CORRIDA 92

capítulo sexto

LIDIA ORDINARIA 108

capítulo séptimo

FLAMENCOS 124

capítulo octavo

PALMAS Y NARANJOS 138

TIBIDABO 144

SARDANA 148

capítulo noveno

PELOTA 166

VUELTA 170

Klíč ke cvičením 182

Introducción

La principal sorpresa de enfrentarse a la crónica viajera de Karel Čapek por España casi un siglo después es la familiaridad de todo lo que describe y la pervivencia de todos esos elementos de la España estereotípica hasta la actualidad. En su periplo por la Península no faltan ni las corridas de toros, ni el flamenco, ni referencias a Cervantes, ni el vino. La mirada de Čapek no deja de ser la de un turista, a veces superficial, siempre cegado por el entusiasmo, ni la de un checo, deslumbrado por el exotismo que para un centroeuropeo representa el paisaje, la arquitectura o incluso la ropa y el aspecto de la gente. Pero también es ante todo la de un intelectual, un ciudadano del mundo, que es capaz de disfrutar de las diferencias y al mismo tiempo sentir empatía y nexos de unión con la alejada España de los años 30.

El país se ha modernizado y ha cambiado en todas estas décadas, pero Sevilla, Madrid y Barcelona siguen conservando el espíritu que captó Čapek, el flamenco ha crecido y se ha transformado, las corridas de toros continúan formando parte del folklore nacional, y aunque las españolas ya no lleven mantilla y peineta, la crónica de Čapek puede considerarse histórica y actual al mismo tiempo, un viaje al pasado y a la vez al presente del país. Y esto, junto con su altísima calidad literaria, es el mayor punto fuerte de la narración.

En la presente edición se ha optado por seleccionar solo los capítulos más representativos de Viaje a España, o aquellos que pueden resultar de mayor interés al lector actual. En la traducción se ha preferido ser fiel al texto original. Creemos que aunque la versión española es así más difícil para el lector checo, esto viene compensado por una mayor fuerza expresiva, y la posibilidad de acudir siempre a la versión checa en busca de ayuda. Les deseamos una agradable lectura.

Úvodní slovo

Největším překvapením pro čtenáře, kterému se Čapkův cestopis po Španělsku dostane do ruky s odstupem jednoho století, je důvěrná blízkost, s jakou Čapek vše líčí, a nejednou překvapí, že jisté stereotypy přežily až do dnešních dní. V Čapkově putování po Iberském poloostrově nechybí korida, flamenco ani zmínka o Cervantesovi a víně. Jeho pohled je především pohledem turisty, někdy trochu zjednodušující, pohledem Středoevropana, ohromeného exotickou krajinou, architekturou i oblečením a vzhledem lidí. V neposlední řadě je to také pohled intelektuála, světoběžníka, který se umí těšit z odlišností a cítí se spřízněn se vzdáleným Španělskem 30. let.

Země od té doby prošla modernizací a značnými změnami, ale Sevilla, Madrid i Barcelona si uchovaly ducha a Čapek ho zachytil. Flamenco se dále vyvinulo a proměnilo, korida zůstala nedílnou součástí národního folkloru, Španělky již nenosí mantilu ani peinetas. Přesto Čapkova kronika může být považována nejen za výlet do minulosti země, ale i do její přítomnosti. V tom také tkví, spolu s vysokou literární hodnotou, její nesporné kouzlo.

V současném vydání jsme vybrali pouze kapitoly, které nejlépe vystihují charakter Španělska, a dále ty, které by mohly nejvíce zaujmout současného čtenáře. V překladu byla hlavním cílem věrnost originálu. Domníváme se, že ačkoliv takto podaná španělská verze je pro českého čtenáře náročnější, odměnou je jazyková bohatost a stále je zde možnost uchýlit se v případě potřeby k českému originálu. Přejeme příjemné čtení!

laberua

pivo - cerveza
vino - vino
licor - licor
boting - hierbas
pit - bebida

polak - taza
- espiritu
retuaru - tomoro
tymion - tomillo
auzt - aus

capítulo primero

CASTILLA LA VIEJA

Hendaya, ¡bajen! Un guardia con cara de Calígula joven y un reluciente¹ tricornio garabatea sobre las maletas símbolos mágicos y con un majestuoso gesto nos hace salir al andén². Ya está: estoy en España.

Camarero, una media de Jerez. Ya está. La diabólica España con las uñas pintadas de henna. Ni hablar, hombre, esto no es para ti. Pero al menos ese guardia³, ¡si pudiera llevármelo a casa disecado!

Sí, estuve en España; lo juro por mi alma, y tengo varios testigos, por ejemplo las pegatinas⁴ de los hoteles en la maleta.

Y aun así las tierras españolas están para mí envueltas en un secreto impenetrable⁵, por el serio motivo de que llegué y me marché de ellas en la negra noche; fue como si nos llevaran con los ojos vendados a través del río Aqueronte o por las Montañas de los Sueños. Intenté reconocer algo en la oscuridad exterior; vi algo como manchas negras y arrugadas en las laderas⁶ desnudas⁷; quizás eran rocas o árboles, pero podrían ser animales grandes. Las montañas tenían una constitución abrupta y extraña; me propuse levantarme temprano para poder mirarlas al amanecer⁸. Me levanté pronto de veras; según el mapa y la hora debíamos estar en algún lugar de las montañas, pero veía bajo la línea roja del alba una superficie⁹ marrón desnuda y pesada; era como el mar o un espejismo. Pensé que tenía fiebre, porque hasta entonces no había visto una llanura así; y seguí durmiendo, y cuando me desperté de nuevo y miré por la ventana, descubrí que no tenía fiebre, pero que estaba en otra tierra, y esa tierra era África.

No sé cómo decirlo; hay vegetación pero es distinta que la nuestra; es oscura y gris. Hay marrón, pero es distinto del nuestro, no es el marrón del campo labrado sino el marrón de la piedra y el loess. Hay rocas rojas, pero su rojez es de algún modo patética. Y hay montañas que no están hechas de rocas, sino de tierra¹⁰ profunda y bloques de piedra¹¹. Estos bloques no crecen del suelo, parece como si hubieran llovido sobre él. Las montañas se llaman Sierra de Guadarrama; el dios que las creó tenía que ser muy poderoso, ya que si no, ¿cómo habría podido hacer tantas piedras? Entre los bloques crecen oscuros robles fresnales¹², y luego casi nada más, apenas tomillo¹³ y zarzas¹⁴. Es desértico y grande, árido¹⁵ como el desierto, misterioso como el Sinaí; no sé cómo decirlo: es otro continente; no es Europa. Es más riguroso¹⁶ y más terrible que Europa; es más antiguo que Europa. No es un desierto melancólico; es solemne y extraño, áspero¹⁷ y exaltado.

první kapitola

CASTILLA LA VIEJA

Hendaye, přestupovat! Četník s tváří mladého Caliguly v lesklém tříroháku čmárá na kufry magické znamení a veličenským gestem nás pouští na perón. Už je to tak: jsem ve Španělsku.

Camarero, una media del Jerez. Už je to tak. Čertovská Španělka s nehty malovanými henou. Kdepak, člověče, to není pro tebe. Ale aspoň toho četníka kdybych si mohl vycpaného odvézt domů!

Ano, byl jsem ve Španělich; mohu se na to zadušovat a mám na to i řadu svědků, například nálepky hotelů na kufry.

A přece země španělská je pro mne zastřena neproniknutelným tajemstvím, z toho vážného důvodu, že jsem do ní vstoupil a z ní zase odcházel za černé noci; bylo to, jako by nás převáželi se zavázanýma očima přes řeku Acherón nebo skrze Hory Snů. Pokoušel jsem se něco rozeznat v těch temnotách venku; viděl jsem cosi jako nakrčené černé skvrny na holých stráních; snad to byly skály nebo stromy, ale mohla to být veliká zvířata. Ty hory měly stavbu strohou a podivnou; umínil jsem si, že si přivstanu, abych se na ně za úsvitu podíval. Přivstal jsem si skutečně; podle mapy a času jsme měli být někde v horách, ale viděl jsem jen pod rudým pruhem úsvitu hladinu hnědou, holou a těžkou; bylo to jako moře nebo vidina. Myslel jsem, že mám horečku, protože takovou rovinu jsem dosud neviděl; i spal jsem dál, a když jsem se znovu probudil a vyhlédl oknem, shledal jsem, že nemám horečku, ale že jsem v jiné zemi, a ta země že je Afrika.

Já nevím, jak bych to řekl; ona tam je zeleň, ale je jiná než naše; je temná a šedá. Je tam hněd, ale je jiná než naše; není to hněd' ornice, ale hněd' kamení a spráše. Jsou tam rudé skály, ale jejich rudost je jaksi patetická. A jsou tam hory, které nejsou udělány ze skal, nýbrž z hluboké hlíny a balvanů. Ty balvany nerostou ze země; vypadají, jako by na ni napršely. Ty hory se jmenují Sierra de Guadarrama; bůh, který je stvořil, musel být velmi mocný, neboť jak by jinak mohl nadělat tolik kamení? Mezi balvany rostou temné duby křemeláče, a pak už skoro nic, leda dymíán a trní. Je to pusté a veliké, vyprahlé jako poušť, tajemné jako Sinaj; já nevím, jak to říci: je to jiný kontinent; není to Evropa. Je to přísnější a hroznější než Evropa; je to starší než Evropa. Není to pustota melancholická; je slavná a podivná, drsná a exaltovaná.

Gente ataviada de negro, cabras negras, cerdos negros sobre una pequeña montaña en un trasfondo marrón. Una vida entre piedra recalentada, rigurosa y amojamada hasta volverse negra. Aquí y allá entre los bloques desnudos de piedra hay riachuelos¹⁸, esa piedra desnuda es una llanura¹⁹, y esos muros desnudos de piedra son un pueblo castellano. Una torre angulosa y alrededor un muro; es más bien un castillo antes que un pueblo. Crece y se funde con ese campo de piedra, al igual que las viejas murallas²⁰ se confunden con la roca sobre la que se alzan. Las casitas se arrejuntan como si esperaran un ataque; de su centro sale disparada la torre como la atalaya de un castillo.

Esto es pues un pueblo español. La vivienda humana se funde²¹ con el suelo de piedra. Y sobre la ladera de piedra marrón, como un milagro, huertos²² de un verde ennegrecido, alamedas²³ de cipreses rojos, un parque profundo y oscuro; un inmenso cubo seco y orgulloso, encrespado con cuatro torres, una soledad monumental, una ermita²⁴ de mil ventanas orgullosas²⁵: El Escorial. Monasterio de los reyes de España. Palacio de tristeza y orgullo sobre un paisaje reseco, reducido por el humilde y también por los burros²⁶.

Vysvětlivky

1. Reluciente: lesklý
2. Andén: perón
3. Guardia: četník
4. Pegatina: nálepka
5. Impenetrable: neproniknutelný
6. Ladera: stráž
7. Desnudo: holý, nahý
8. Amanecer: úsvit
9. Superficie: hladina, povrh
10. Tierra: hlína, země
11. Bloque de piedra: balvan
12. Roble fresnal: dub křemeláč

Černě odění lidé, černé kozy, černí vepři na horce hnědém pozadí. Tuhý a do černa vyuzený život mezi rozpáleným kamením. Tu a tam ty holé balvany jsou říčka, to holé kamení je rovina a ty holé zdi z kamene je kastilské pueblo. Hranatá věž a kolem zed; je to spíš hrad než vesnice. Srůstá to s tou kamennou půdou, tak jako staré hrady srůstají se skalou, na níž stojí. Domky se k sobě tlačí, jako by čekaly útok; z jejich středu vystřeluje věž jako hradní hláska.

To tedy je španělská vesnice. Lidské bydliště splývá se zemí z kamene. A na hnědé a kamenné stráni jako zázrak: černě zelené sady, aleje černých cypřišů, hluboký a temný park; ohromná, suchá a pyšná kostka, zježená čtyřmi věžemi, monumentální samota, poustevna o tisíci hrdých oknech: El Escorial. Klášter španělských králů. Zámek smutku a pýchy nad suchým krajem, spásaným pokorným i osly.

13. Tomillo: tymián
14. Zarza: trní
15. Árido: vyprahlý
16. Riguroso: strohý, přísný
17. Áspero: drsný
18. Riachuelo: říčka
19. Llanura: rovina
20. Muralla: hradba
21. Fundirse (con): splynout (s)
22. Huerto: zeleninový sad
23. Alameda: alej
24. Ermita: poustevna
25. Orguloso: hrdý, pyšný
26. Burro: osel

Plaza Puerta
del Sol
Casa de Correos

PUERTA DEL SOL

Lo sé, seguro: debería contar en este espacio muchas más cosas, por ejemplo la historia de Madrid, las vistas al Manzanares, tras los castillos en el Buen Retiro, el palacio real con guardias de rojo y un cúmulo²⁷ de niños lindos y gritones en el patio, toda una serie de iglesias y museos y los otros monumentos de importancia. Si les interesa, lean sobre eso en otra parte; yo les ofrezco solo la Puerta del Sol, y porque son ustedes, les añado la Calle de Alcalá y la Calle Mayor junto con una tarde tibia²⁸ y toda la gente de Madrid.

Hay en el mundo lugares sagrados; hay las más hermosas calles del mundo, cuya belleza es irracional y misteriosa como un mito.

Está Canebière en Marsella; está la Rambla de Barcelona; está Alcalá en Madrid. Si las extirparan de su entorno, las esterilizaran con agua hirviendo, les quitaran su vida y ese olorillo local y después las instalaran en otro lugar, no encontrarían ustedes nada especial; vaya, dirían, es una calle bastante bonita y ancha, ¿y qué más? ¿Qué más, descreídos?! ¿Es que no ven, que esta plaza es la famosa, pero qué digo, mundialmente famosa Puerta del Sol, centro del mundo y ombligo de Madrid?

¿Es que no ven cómo pasa flotando por aquí un cura²⁹, más digno y más recio que los otros curas del mundo, con la capa³⁰ enrollada bajo el brazo como un soldado arremangado? Y aquí el hidalgo español, disfrazado de guardia, con un reluciente sombrero doblado en la parte de atrás; otro caballero, probablemente un marqués o algo así, con nariz de burro y la voz de un comandante de las Cruzadas, pregona³¹ El Soool, u otro periódico; y aquí un conquistador³², apoyado en una escoba³³, representa con gestos esculturales algún tipo de alegoría, quizás La Limpieza de la Ciudad. Déjenlo estar, son gente hermosa: secos y morenos campesinos de la sierra portando en burro verduras y melones; uniformes rojos, azules y verdes, tantos que se podría organizar con ellos una docena de grandes producciones de teatro; limpiabotas³⁴ con sus taburetes³⁵...

Oiga, camarero, una copita de Fundador. Oigan, caballeros, esto me gustó; tanta gente, ruido que no es alboroto³⁶, alegre cortesía, encanto; todos aquí somos caballeros, el pordiosero³⁷ y el guardia, yo y el barrendero³⁸, todos somos aristócratas, ¡que viva por tanto la igualdad del Sur! ¡Madrileñas! Mujeres hermosas y narigudas³⁹ de ojazos negros en mantillas negras, con qué dignidad flotáis medio encubiertas; señoritas con mamás de ojos negros, mamás y sus niños con cabecitas pequeñas y redondas, parecidos a marionetas, papás que no se avergüenzan del amor que sienten por sus hijos, abuelas con rosarios⁴⁰, buenazos con cara de bandolero⁴¹, señores mendigos⁴², señores con dientes de oro, señores vende-

PUERTA DEL SOL

Já vím, zajisté: měl bych na tomto místě vylíčit mnohé jiné věci, například dějiny Madridu, vyhlídku na Manzanares, za hrady v Buen Retiro, královský palác s červenými gardisty a schumelenící řvoucích a pěkných dětí na dvoře, řadu kostelů a muzeí a jiných hlavních pozoruhodností. Pokud vás to zajímá, přečtěte si to jinde; já vám nabízím jenom Puerta del Sol, a že jste to vy, přidám vám Calle de Alcalá a Calle Mayor zároveň s vlašným večerem a veškerým lidem madridským.

Jsou na světě místa posvátná; jsou nejkrásnější ulice na světě, jejichž krása je iracionální a tajemná jako mýtus.

Je Cannebičre v Marseille; je Rambla v Barceloně; je Alcalá v Madridě. Kdybyste je vyřízli z jejich okolí, vyvařili, zbavili jejich života a takového toho místního zápašku a pak je postavili někde jinde, nenašli byste na nich nic zvláštního; inu, řekli byste, je to docela pěkná a široká ulice, a co dál? Co dál, malověrní! Což nevidíte, že toto náměstí je slavná, ba co dím, světoznámá Puerta del Sol, Brána Slunce, střed světa a pupek Madridu?

Což nevidíte, jak se tudy nese páter, důstojnější a statnější než jiní páteři světa, s pláštěm stočeným pod paží jako podkasaný voják? A tady ten španělský hidalgo, přestrojený za četníka v lesklém a vzadu překlopeném klobouce; jiný caballero, nejspíš markýz či co, s orlím nosem a hlasem křížáckého vojevůdce, vyvolává El Sooól nebo které noviny; a tuhle nějaký dobyvatel, opřený o koště, předvádí skulpturálními gesty jakousi alegorii, snad Čištění Města. Nechte to být, jsou to pěkní lidé: suší a hnědí sedláci ze sierr, přivázející na oslech zeleninu a melouny; uniformy červené, modré a zelené, že by se z nich dalo vystrojít na tučet výpravných her; limpiabotas se svými stojánky.

Oiga, camarero, una copita de Fundador. Slyšte, caballeros, tady se mi zalíbilo; tolik lidí, hluk, který není vřava, veselá zdvořilost, půvab; všichni tady jsme kavalerií, šupák i guardia, já i metař, všichni jsme urození, pročež ať žije jižní rovnost! Madrileñas! vy krásné a nosaté ženy v černých mantilách s černými kukadly, jak důstojně se nesete ve svém polozahalení; señoritas s černookými maminkami, maminky a jejich niños s malými a kulatými hlavičkami, podobné loutkám, tátové, kteří se nestydí za svou lásku k dětem, babičky s růženci, dobráci s tváří loupežníků, páni žebráci, páni se zlatými zuby, páni kolportéři, samí caballeros; jasný a hlasitý dav, který se baví a fláká v dobromyslném allegru.

dores callejeros, caballeros todos; lúcida y ruidosa muchedumbre⁴³ que charla y haraganea en un alegre bienintencionado.

Pero entonces llega la noche, el aire está recalentado y áspero, y todo Madrid, si es que tiene piernas, pasea, empuja y ondea desde la Calle Mayor por la Calle de Alcalá; caballeros en uniforme, caballeros de civil, con sombreros y gorros, muchachas de todas las denominaciones, es decir, madamisolas, doncellas y muchachas, señoritas y mozas y chulas, madamas y señoras, dueñas, dueñazas y dueñísimas, hijas chicas, chiquitas y chiquirriticas de ojos negros tras la mantilla negra, de labios rojos, uñas rojas y ladeadas miradas negras, una calle mayor⁴⁴ única, celebración del día ordinario, un desfile demostrativo del amor y el flirteo, un jardín de ojos, una alameda de eterna brujería amorosa.

Canebière, Rambla, Alcalá: las calles más bellas del mundo; calles que rebosan⁴⁵ vida como rebosa el vino de la copa.

Vysvětlivky

27. Cúmulo: schumelenice
28. Tibio: vlažný
29. Cura: farář, páter
30. Capa: plášť
31. Pregonar: vyvolávat
32. Conquistador: dobyvatel
33. Escoba: koště
34. Limpiabotas: čistič bot
35. Taburete: stojánek, stolička

Ale pak přijde večer, vzduch je prohřátý a ostrý, a celý Madrid, pokud má nohy, se prochází, tlačí a vlní od Calle Mayor po Calle de Alcalá; caballeros v uniformách, caballeros v civilu, v sombrerech i čapkách, děvčata všech denominací, tedy mada-misolas, doncellas y muchachas, señoritas y mozas y chulas, madamas y señoras, dueñas, dueñazas y dueñísimas, hijas chicas, chiquitas y chiquirriticas s černýma očima za černou mantilou, s rudými rty, rudými nehty a černými pohledy stranou, jedinečné korzo, svátek dne všedního, demonstrační průvod lásky a flirtu, zahrada očí, alej věčného milostného čarování.

Cannebičre, Rambla, Alcalá: nejkrásnější ulice světa; ulice, jež přetékají životem jako číše vínem.

36. Alboroto: vřava
37. Pordiosero: šupák, otrhaný
38. Barrendero: metař
39. Narigudo: nosatý
40. Rosario: růženec
41. Bandolero: loupežník
42. Mendigo: žebrák
43. Muchedumbre: dav
44. Calle mayor: korzo
45. Rebosar: přetékat

Notas/Poznámky

Fraseología

► -Ni hablar. – Kdepak, ani nápad.

Ahora te invito yo. – Ni hablar, esta copa la pago yo.

► -Lo juro por mi alma. – Můžu se na to zadušovat.

Yo no fui. Lo juro por mi alma.

► -Y porque son ustedes... – A že jste to vy...

Normalmente vale 10 euros, pero porque eres tú te lo dejo en 8.

► -No sé cómo decirlo. – Nevím, jak bych to řekl.

Estaba... No sé cómo decirlo. Fascinado, encantado.

Practica vocabulario

1. Completa cada definición con la profesión u ocupación adecuada. Busca en el vocabulario destacado del presente capítulo.

- a) _____: Pide limosna por las calles.
- b) _____: Limpia y da brillo a los zapatos de la gente.
- c) _____: Vigila para que no ocurra ningún incidente.
- d) _____: Se ocupa de dar misa y administrar una iglesia.
- e) _____: Se dice de los españoles que conquistaron parte de América.
- f) _____: Barre las calles con una escoba.
- g) _____: Asalta y roba a la gente en los caminos.

2. Completa el texto con las palabras más adecuadas relativas al paisaje y las ciudades. Usa las palabras del recuadro. Hay dos que sobran.

ladera muralla áspero zarza huerto llanura rosario
alameda riachuelo ermita calle mayor

La ciudad se alza en lo alto de una colina y está rodeada por una _____.

Fuera, en las _____ de la colina no hay casas, solo rocas y _____, y un camino que lleva a la ciudad. Al pie de la colina pasa un _____ de aguas limpias y cristalinas. A su lado hay algunas casas y sobre todo _____ con verduras y árboles frutales. Más allá hay una extensa

_____ con campos de trigo. En la ciudad está la _____, donde están las tiendas más importantes, y una bonita _____ con altos árboles a los lados. Hay también una iglesia y una torre medieval, y uno se puede subir a ella y ver el espectacular paisaje, con los campos y, a lo lejos, en otra colina, una _____ con una cruz en el tejado.

3. Completa las siguientes frases con la palabra adecuada en la forma correcta. Hay dos que no podrás usar.

amanecer – burro – taburete - pegatina – desnudo -
narigudo – tierra – árido – multitud – alboroto

- a) Esta es una tierra _____, llueve muy poco.
- b) El paisaje es especialmente bonito al _____, con los primeros rayos de sol.
- c) En las calles se formó una _____ que protestaba contra las malas condiciones de vida.
- d) Fuimos por un camino de _____, sin asfaltar.
- e) Antes la gente usaba los _____ para ir de un pueblo a otro o para transportar cosas.
- f) En su casa las paredes están _____, no tiene ni cuadros ni pósteres ni nada.
- g) Tiene varias _____ en el coche: una por cada país por el que ha pasado.
- h) Cierra la ventana. En la calle hay tanto _____ que no se puede oír nada.

4. Reescribe las siguientes frases sin cambiar su significado utilizando el vocabulario del recuadro.

rebosar pregonar áspero andén reluciente

- a) Al meterme en la bañera el agua se salió y se mojó el suelo.

- b) Esta tela no es nada suave, todo lo contrario.
-
- c) Entonces llegó Juan y se puso a gritar en voz alta la buena noticia.
-
- d) Te esperaré en la plataforma junto a la vía.
-
- e) Los zapatos estaban muy limpios, tanto que reflejaban la luz.
-

Gramática

El imperativo de usted

En español existe una forma de tratamiento en singular (para usted) y otra en plural (para ustedes). A diferencia del imperativo, cuando se tutea en ambos casos la forma en positivo es igual que en negativo.

El imperativo de usted coincide con el presente de subjuntivo. Para formarlo, solo hay que tomar la forma en presente (tercera del singular o tercera del plural) y cambiar la a por e, y la e por a.

- ▶ Si les interesa, **lean** sobre eso en otra parte.
- ▶ Pokud vás to zajímá, **přečtěte** si to jinde.

Los verbos que son irregulares en la primera persona del singular en presente de indicativo presentan la misma irregularidad en el imperativo.

- ▶ **Oiga**, camarero, una copita de Fundador. **Oigan**, caballeros, esto me gustó. (la primera persona del singular del verbo oír es “yo oigo”)
- ▶ **Oiga**, camarero, una copita de Fundador. **Slyšte**, caballeros, tady se mi zalíbilo.

Al igual que en el caso del tuteo, los pronombres de objeto directo y objeto indirecto se sitúan detrás del verbo, pegados a él como un sufijo, cuando la orden es positiva. Conservan su posición normal delante del verbo cuando la orden es negativa.

- ▶ **Déjenlo** estar, son gente hermosa.
- ▶ **Nechte** to být, jsou to pěkní lidé.

En negativo sería: No lo dejen estar.

Castilla y León

Burgos

Pedraza, Segovia/Castilla y León

Madrid, Puerta del Sol

Poznámky ke kulturnímu kontextu

Kastilie-León

Stará Kastilie, dnes známá jako Kastilie a León, je největším regionem Španělska a přesahuje rozlohu České republiky. S pouhými dvěma a půl miliony obyvatel je však zároveň jednou z oblastí s nejnižší hustotou obyvatelstva v zemi. Ten, kdo ji navštíví, nenajde mnoho rozdílů s krajinou, kterou Čapek procestoval napříč vlakem: v regionu stále převládá zemědělství a chov dobytka a jeho skromný průmyslový a urbanistický rozvoj přispěl k zachování jeho tehdejšího rázu dodnes.

Půvabné, a pro Čapka exotické, vesnice Kastilie a Leónu jsou nyní nicméně méně jímavé: v 60. letech se urychlil hromadný odchod obyvatel z venkovských oblastí a v současné době čítá řada vesnic, v porovnání s dobou před sto lety, polovinu obyvatel.

Občanská garda

Četníci s nablýskanými třírohými klobouky, které Čapek popisuje v Hendaye a Madridu, patří k Občanské gardě, tělesu na pomezí politické a vojenské moci původně určenému k ochraně venkovských oblastí a k boji proti lupičům, které působí paralelně a nezávisle na Národní policii.

Sbor byl založen v roce 1844 a brzy získal politickou podobu do té míry, že bylo možné Občanskou gardu označit za konzervativní policii, zatímco již zavedená Národní milice reprezentovala progresisty. V průběhu II. republiky (1931–1939) se vytvořil další policejní útvar, tzv. Guardia de Asalto, jakožto síla spřízněná s levicí, která po občanské válce logicky zanikla.

Na druhou stranu Občanská garda bojovala během střetu zejména na straně nacionalistického tábora a následně v průběhu frankismu představovala jeden z represivních pilířů režimu. Pokus o státní převrat čerstvě ustavené demokracie v roce 1981 se odehrál právě pod taktovkou Občanské gardy.

Potřeba pouze jedné ozbrojené složky ze strany jednotlivých ideologických bloků je to, co vedlo, a stále vede, k nepraktické skutečnosti v tom, že Španělsko disponuje různými typy policie najednou, jejichž funkce se v mnoha případech překrývají. Katalánsko a Baskicko mají ve skutečnosti vlastní autonomní policejními sbory, a proto v těchto regionech působí čtyři tělesa: Občanská garda, Národní policie, autonomní policie a Městská policie. Dnes působí Občanská garda, jejíž četníci v mnoha případech stále nosí svůj typický třírohý klobouk, méně politizovaným dojmem a její funkce se omezují na boj proti terorismu, přestupky proti životnímu prostředí a ilegální imigraci, námořní bezpečnost a silniční hlídku ve vylidněných oblastech.

Madrid

Madrid, kterým byl Čapek v roce 1930 fascinován, zachycuje bezesporu realitu mnohem více lokální, vlastní, a ve svém způsobu autentickou, v porovnání se současnou podobou města. S rozvojem 60. let obyvatelé španělského venkova emigrovali do měst s cílem nalézt v nich nové příležitosti, zejména do těch velkých, jako Madrid nebo Barcelona, a tím je zcela proměnili.

Z města, ve kterém se mluvilo pouze španělštinou s vlastním charakteristickým akcentem, se Madrid stal koláží všech španělských regionů, kde je až dodnes obtížné najít „původního“ Madridana. Z 860 000 obyvatel v roce 1930 se obyvatelstvo Madridu zdvojnásobilo již v roce 1950. V současné době žije v Madridu více než tři miliony lidí, obývajících rozlehlé území, které tvořily v roce 1930 pouze venkovské oblasti sousedící s městem. Když počítáme celou oblast metropole, počet obyvatel přesahuje 5 milionů.

Od 90. let mezinárodní charakter hlavního města Španělska ještě více posílil s narůstajícím příchodem imigrantů z jiných států, zejména Ekvádoru. K dnešnímu dni se 17 % Madridanů narodilo mimo Španělsko. Cizinci tvoří, mimochodem, většinu z čističů bot, kteří stále leští boty v ulicích historického centra města.

Některé věci se nicméně nemění a náměstí Puerta del Sol, do kterého ústí ulice Calle Mayor, si zachovává pozici pupku města, místa pro setkání a významné nákupní zóny. Nyní nicméně se stanicí metra bez žen s krajkovým závojem (mantilou) a s mnohem menším počtem knězů v sutaně, než zaznamenal Čapek. Je to navíc právě zde, kde se 31. prosince setkávají mnozí z Madridanů, aby si poslechli dvanáct úderů zvonu na hodinách budovy poštovního úřadu a přivítali nový rok.

